

Garenkokerskade 46

De Garenkokerskade is in feite een oud industriegebied van de Haarlemse Katoenfabriek Prévinaire. Deze fabriek werd met veel steun van de Gemeente Haarlem begin 19de eeuw opgezet om het grote aantal werklozen in Haarlem te verminderen. Prévinaire was in de zuidelijke Nederlanden al een ondernemer die zich had bewezen. Hij was bovendien een inventief man die met zijn uitvindingen zijn bedrijf een goede plaats in de markt gaf. Helaas gaf dat in een aantal gevallen een grote vervuiling van het water en de grond. Het bedrijf had echter succes en gaf werkgelegenheid wat voor en door de Gemeente van veel belang werd geacht. Toch trok de vervuiling en daarmee de stank steeds meer aandacht; *“Prévinaire stinkt van verre”*, werd een leus. De bepaling kwam af dat er niet meer rechtstreeks op de gracht mocht worden geloosd. De oplossing werd gevonden in het plaatsen van een sluisdeur in de Garenkokerskade waardoor het vieze afvalwater met een omweg via de Delft naar het Noorder Buiten Spaarne werd geloosd. In de Eerste Wereldoorlog stagneerde de handel naar het buitenland. Uiteindelijk leidde dat in 1918 het einde van de fabriek in. De vele fabrieksgebouwen rond de Garenkokerskade werden gesloopt en op de vrijgekomen gronden werd in de jaren twintig van de vorige eeuw een nieuwe wijk gebouwd. Later, rond het jaar 2000, werd geconstateerd dat de grond waarop het grote fabriekscomplex had gestaan op een aantal plekken zwaar verontreinigd was. Deze grond is toen vervangen door schone grond op de dieper liggende lagen aan te brengen die veiligheidshalve werden afgedekt met een speciaal beschermingsdoek.

Het deel van de Garenkokerskade waar het blok huizen van de Haarlemse architect A.M.J. Sevenhuijsen staan, valt net buiten de vervuilde grond. Sevenhuijsen kreeg van de woningcorporatie “Vooruitgang” de opdracht om langs zuidelijke kant van de Garenkokerskade een blok van 23 arbeidershuizen te ontwerpen.

Van zijn hand zijn in Haarlem nog meer woningen te vinden zoals in de Slachthuisbuurt tussen de Schalkwijkstraat en de Keizer Karelstraat. Ook ontwierp hij in deze buurt in de Byzantiumstraat een broodfabriek. De stijl van de Amsterdamse School is goed terug te vinden in zijn ontwerpen. Aan de Garenkokerskade zie je dat bijvoorbeeld aan de bakstenen gevels met wat zakelijk siermetselwerk. Opvallend zijn de gepotdekselde groene houten beschotten ter hoogte van de tweede bouwlaag en naast de zadeldaken.

Ter herinnering aan de bouw is op nummer 46, wellicht, de kleinste gevelsteen (naamsteen) van Haarlem aangebracht: **“Vooruitgang 1920”**.

Zo klein dat ik hier tientallen malen aan voorbij gelopen ben voordat dit steentje mij opviel.

Het aardige van dit huizenblok is dat het geheel nog origineel is en niet is verstoord door verbouwingen en/of afwijkende kleuren. Daarbij vormt het niet een saaie rechte gevelwand. Bovendien is het idyllisch gelegen aan de groene Garenkokerskade.

In de wijk is het merendeel van de straten vernoemd naar personen die een grote rol speelden bij het Beleg van Haarlem (1572-1573). De naamgeving van de Garenkokerskade verwijst daarentegen naar de vroegere textielabriek van de “Haarlemsche Katoenmaatschappij Prévinaire”.